

lets tot nut van herstelden uit krankheid.

<https://hdl.handle.net/1874/351457>

gla

(8)

IETS
TOT NUT VAN
HERSTELDEN
UIT
KRANKHEID.

~~~~~  
Vierde Druk.  
~~~~~


Te ROTTERDAM,
Bij NICOLAAS CORNEL,
Drukker van *Neerlandsch Zendeling-*
Genootschap.

1830.

—•—
No. XX.

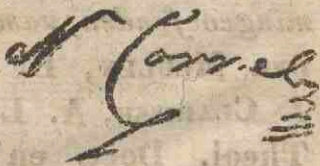
THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
LONDON

1830

V O O R B E R I G T.

Gecommitteerden van het Nederlandsche Zendeling Genootschap, tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes, ter bevordering van Evangelische kennis en Godzaligheid, ook bij mingeoefenden; namelijk R. J. VAN DER MEULEN, B. VAN MARKEN, J. CLARISSE, A. L. M. Phil. en Theol. Doct. en Prof. A. DE VRIES, L. EGELING, J. C. VORSTMAN en R. ADRIANI Predikanten

te Amsterdam, te Hoorn, te Leijden en te Rotterdam; overeenkomstig hun Ambt en Beroeping, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in witzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande Stukje hunnen Landgenooten aan, erkennende intusschen geene Uitgave voor echt dan welke door eenen hunner, of door den Drukker dezès, onderteekend is

MAN en H. ADRIAN VERKANTEN

Is het eene loffelijke gewoonte, om, na herstelling uit *Krankheid*, openlijk, bij monde van den Leeraar in de Gemeente eene *dankzegging* te laten doen, het is zeer te bejammern, dat velen in het denkbeeld schijnen te verkeeren, als of, dat werk verrigt zijnde, aan de geheele verpligting volkomen is voldaan.

Is onkunde, of niet genoegzame kennis van God en hetgeen tot eenen Hem welbe-

hagelijken dienst behoort, of ook gebrek aan opmerkzaam nadenken over heigeen men des-aangaande nog weten mogt, de oorzaak, dat men veelal in dit belangrijk stuk, niet *is*, wat men *zijn*, niet *doet*, wat men *doen* moest; ik wensch door dit—*iets tot nut van herstelden uit Krankheid*—te beproeven, sommigen van die dwaling terug te brengen, en anderen, die bij zulk eene gelegenheid bestuur verlangen mogten, ten minste eenige, hulp te bieden, en alzoo den wenk op te volgen van Godsdienst en Menschen-vrienden, welke geoordeeld hebben, dat aan zoodanig *iets* onder ons inderdaad behoefte is.

Indien het mij gebeuren mogt hier door, al ware het dan slechts voor weinigen, nut te stichten, dan zal de stille afzondering, daar aan besteed, rijkelijk beloond, en mijne verzuchting tot God genadiglijk verhoord zijn.

Om mijn oogmerk te bereiken, zal ik *eerst* de bedoelde Voorwerpen wat duidelijker voor oogen stellen, en derzelver verpligting tot Dankbaarheid in het algemeen eenvoudig zoeken

ken aan te wijzen; *vervolgens* op deze en gene bijzondere verplichtingen opmerkzaam maken en tot derzelve vervulling trachten aan te sporen; en *eindelijk* deze en gene middelen herinneren, welke zoude kunnen dienen, om daarin, bij aanvang of voortgang, wel te slagen.

Herstelden uit Krankheid! Gij ziet het zelve; gij allen, die dit lezen mogt, gij ziet op den Titel van dit Stukje: *Herstelden uit Krankheid* zijn de bedoelde voorwerpen.

Laat ons dezelve wat duidelijker ons voor de aandacht brengen.

Het heirleger van krankheden, ziekten en kwalen, weet gij, is ontelbaar groot; de Dood aan het hoofd van die menigte van plagen des menschelijken geslachts, *de Dood*, volgens de Goddelijke uitspraak, *de bezolding der zonde*, woedt alle dagen, ook door middel van alle die ziekten, onder ons. Worden er elders door pest honderden en duizenden, somtijds in weinige dagen, uit dit leven in de Eeuwigheid overgebracht, hier onder ons worden dan door besmettelijke ziekten en door aanste-

kende koortsen, dan door de tering en door borstkwalen, langzaam en na hevige benaauwdheden en hooggaande folteringen van het ligchaam, dan door toevallen van beroerten, in weinige oogenblikken en plotseling deze en die van onze Natuurgenooten ontbonden. Aanzienelijke geboorte, verkregen rang en staat in de wereld, rijkdom en eere, kunnen dit niet voorkomen: zelfs de bloeiendste jeugd is aan dit lot onderworpen en heeft hier in niets voortuit.

Dit alles wordt door God toegelaten, maar ook bestuurd, zoodat buiten Zijne Voorzienigheid niemand sterft: ja maar ook niemand de allerminste ongesteldheid des Ligchaams ondervindt. Ondertusschen heeft Zijne genadige voorzorg ook beschikt, dat de Geneeskunst, als eene mededogende Vriendin der Menschen, gevolgd door een aantal harer Kweekelingen, die zich, op haren wenk wederom overal heen verspreiden, duizende Lijders en Lijderessen ter hulpe snelt; en aan die beschikking van God hebben wij te danken, dat vele voor eenen korten of langeren tijd, tot nut
van

van zich zelve, voor hunne betrekkingen, en voor de Maatschappij dezer Wereld, tot spijt van den Dood, behouden worden.

Ulieden, die in dit gelukkig geval U moogt bevinden, Ulieden bedoel ik inzonderheid in deze toespraak. Het is mij evenveel, (en laat dit bij U zelve ook geen onderscheid maken) of Gij in *dit* of in het *vorig* jaar, of *twee* of *drie* of *meer* jaren geleden, krank waart; ofschoon ik onderstel dat onlangs Herstelden nog meerdere ontvangbaarheid voor mijn woord zullen hebben — neen, al waart gij reeds Jaren lang geleden gered, U bedoel ik. Onverschillig zij het ook, of gij toen nog zeer jong, of al van meer gevorderde jaren waart; onverschillig of uwe Krankheid bedenkelijker of minder gevaarlijk wierd geoordeeld — onverschillig van welken aard die geweest zij; of de kosten daardoor veroorzaakt voor uwe eigene rekening of die van uwe Ouders en Naastbestaanden, of voor rekening van Menschen-vrienden, van uwe Geneesheeren zelve, gedeeltelijk althans, of tot bezwaar van eenige
daar.

daartoe ingerigte, door **U** zelve, ook door uwe bijdragen in gezonde dagen, ondersteunde Maatschappij, of ten laste van eenige Dorps, Stads of Armenkas gekomen zijn — Gijlieden *alle* zijt de Voorwerpen, die ik mij voor de aandacht stel, en welke ik verzoek, dat bij dit Stukje elk op zich zelve gelieven te zien; terwijl zelfs Gijlieden niet wordt uitgesloten, die sukkelende aan deze of gene gevolgen eener min of meer bedenkelijke Krankheid, nauwelijks kunt besluiten om **U** te rangschikken onder de Herstelden, niet tegenstaande ditmaal althans, de vreeze des Doods langs dezen weg, van u, en voor u van de uwen, geweken is.

Vergunt mij nu, Mededeelgenooten van dit vergankelijke, gedurig bedreigde, en eens of meer dan eens reeds op den rand van het Graf gebragte leven! Vergunt mij nu, dat ik ter aanwijzing van onze verpligting tot *Dankbaarheid*, meer in het algemeen, een paar bijzonderheden **U** te binnen brenge, van welke gij zoo min de gepastheid tot dit oogmerk, als de waarheid zult kunnen ontkennen.

Voor eerst: Gij zoudt reeds sedert eenigen tijd in het graf hebben kunnen liggen! ten andere: Gij zoudt nog tot op dit oogenblik aan het ziekbed kunnen gebonden zijn!

Gij zoudt, zeide ik voor eerst, reeds sedert eenigen tijd in het graf hebben kunnen liggen.

Het graf! welk een denkbeeld — het graf welk een gezicht! al is ook het uitwendige van dit verblijf der dooden, hier of daar in het huis des Gebeds, en der Openlijke Godsvereering, welvoegelijk ingerigt, of ook sierlijk en kostbaar opgepronkt — of ook, hetwelk ver weg, als algemeen mogelijk, te wenschen ware, buiten het verblijf der levenden, op eene daartoe aangelegde Begraafplaats, eenvoudig zamengesteld — het innerlijke heeft, voor ons gevoel immers, eene ontegensprekelijke kracht om ons met de somberste gedachten te vervullen. Het *gewormte* doorwriemelt alle deszelfs toegangen, en de *verrotting* voert daar eene onverbiddelijke dwingelandij. Daar ... daar, in dat Graf had onze ligplaats reeds kunnen zijn! of wij nog in de kracht van het leven, of nog jong zijn, de koude hand des

des Doods zoude ons daar reeds hebben kunnen nederleggen; en, onder een zark of aardhoop, ook ten onzen aanzien, reeds hebben kunnen verwezenlijkt worden die roerende aankondiging aan alle levenden: „*Stof zijt gij, en tot stof zult gij wederkeeren!*”

Kunt gij dit loochenen? wat onderscheidt ons in dezen van dien Man of die Vrouw, die gij gisteren of onlangs, schoon zij niet tot de helft der jaren, die men hier zoude kunnen bereiken, gekomen zijn, naar het Graf zaagt dragen? wat van dien Jongeling of die Jongedochter of dat Kind, wat van die geliefde Panden, die onder hun lijden bezweken zijn? Zullen wij zeggen: „onze kwaal was niet „doodelijk?” — Had zij het niet kunnen worden „of: ik maakte getrouw gebruik van de midde„len!” Had gij niet van het vermogen om dat te doen, kunnen beroofd, en de kunst bij uw Ziekbed niet kunnen te leur gesteld worden? maar ô! geliefde Vrienden! wie heeft dit verhoed? *wie, wie* is in den nood uwe Redder geweest? en welk is het voorregt, van hetwelk gij door dat bestel, de gelukkige bezitters zijt gebleven?

ven? Is het niet uw *leven*? uw leven hier op Aarde? dat leven, over hetwelk zich uwe Ouders verblijdden, toen het U geschonken wierd? dat leven, waarin gij zelve, en hoe velen van uwe Vrienden, toont belang te stellen zoo dikwijls gij verjaart, zoo dikwijls gij eenen nieuwen tijdkring aanvangt, en gij over en weder, de zegenspraken en de wenschen, dat het duurzaam zijn moge, voor elkander uitbrengt? dat leven, in hetwelk gij voor U zelve, voor uwe betrekkingen, dikwijls voor bekenden en onbekenden, in opzigt tot uw tijdelijk bestaan, en voor uw eeuwig welzijn zoo veel goeds stichten of bevorderen kunt? dat leven, hetwelk in de Godsregering wordt aangemerkt als de zaaitijd, naar welks gebruik men in de toekomstige Wereld maaijen en genieten zal? dat leven, aan welks oogenblikken, wel besteed, vermenigvuldigd en eeuwigdurend genot van Zaligheid, door Gods Genade, zal verbonden worden? dat leven eindelijk, hetwelk, met al wat gij daarin genoten hebt en nog genieten moogt, ook

eene

eene vrucht is van den Dood van Gods eigen Zoon?

Maar ik deed U, *ten tweede*, opmerken: dat gij tot op dit oogenblik nog aan uw Ziekbed had kunnen gebonden zijn.

Een Ziekbed. Hoe spoedig noemen wij dit woord! maar staan wij er eens bij stil, bij het onze als het ware, bij het onze, op hetwelk wij onlangs, of wanneer ook gelegen hebben! Gij kunt het U immers wel te binnen brengen, hoe zwaar, hoe loom, hoe mat uw hoofd, hoe pijnlijk uw geheele Ligchaam was; hoe smakeloos was de anders smakelijke spijs! hoe walgelijk de meest begeerlijke lekkernij! ongeschikt tot het gewoon werk, begon de gedachte aan nutteloos verspilden tijd te kwellen, en de weleer zoo heftig begeerde en hittiglijk nagejaagde vermakelijkheden dezes levens, keerden in de verbeelding welligt terug, met alle de angstverwekkende bedreigingen, welke zich, in de stilte der eenzaamheid, bij het licht eener onfeilbare Openbaring, vernemen laten.

Of

Of ging het U mogelijk zoo zelfs, gelijk het dien Kranken, gaat, dien wij ons, daar voor ons op het Ziekbed, kunnen vertegenwoordigen? — hoe geheel magteloos ligt hij daar! naauwelijks opent hij den mond, en strekt hij zich zoo veel voor over en voorwaarts uit, als noodig is, om het bittere Geneesmiddel, hem toegereikt, op de dikbeslagene tong te ontvangen, onbekwaam om het zichzelf toe te dienen. Het altijd diep afhankelijk Schepsel, hoe ligt het daar! moeilijker te verzorgen, dan toen het, zijns aanzijns naauwelijks bewust, op den schoot der Moeder, in hulpeloosheid beneden de redelooze Dieren was! Het is, als of gij aarselt zijne sponde te naderen! is mogelijk zijn adem, zijn mogelijk de uitwasemingen van het lijdend Ligchaam *besmettelijk* in uwe schatting, en brengt hij, niet ten onregt, bij die waarneming, op zijnen toestand over: „*Mijne liefhebbers en* „*mijne Vrienden staan van tegen over mij-* „*ne plage?*” (Psalm 38: 12) of is door de bedwelmende kracht der hevig aanvallende koorts zijn denkvermogen verward, en de anders redelijk denkende en verstandig werkzame

Mensch een voorwerp geworden, tegen hetwelk voorzigtigheid, met moed en kracht gewapend, ieder oogenblik behoort te waken, ter voorkoming van eigen ramp en ongeluk van anderen? . . .

O Gij, wie gij wezen moogt, bedenk gij — bedenken wij allen: die toestand zou de *onze*, zulk een Ziekbed nog het *onze* kunnen zijn. Kunt gij dit wel ontkennen? Gij kunt het niet; of hoe dikwijls zoudt gij, nu verzezen en aanvankelijk of volkomen hersteld en genezen, wederom hebben kunnen instorten? — stond het aan U om dat voor te komen? — aan uwen Geneesheer, aan uwe Vrienden? ei, waarom rigt men dan dien armen Lijder toch eindelijk niet op, die reeds Maanden lang, hoe dikwijls ook bijna het Ziekbed ontworsteld en schijnbaar tot vorige Gezondheid terug gebragt, zijne woning niet verlaten, zijn werk niet hervatten, de bezwaren, die zijn talrijk Huisgezin drukken, door inspanning en vlijt niet bestrijden kan?

Neen, neen, erkennen wij onze afhankelijkheid, Dat wij het weten willen voor elkan-
der

der, en voor God, dat wij, schoon bewaard bij het leven, den schat van Gezondheid tot hier-toe zouden hebben kunnen derven — die Gezondheid, niet te koop voor goud, niet te waarden tegen alle de schatten der Aarde! en erkennen wij te gelijk, dat wij grooten dank aan God, dank voor ons leven, dank voor onze gezondheid, dank met alle onze krachten en vermogens, dubbelen dank voor dezen dubbelen zegen schuldig zijn!

Maar, mijne lieve Vrienden! wat dank zullen wij God vergelden! welke zijn nu voor dit voorregt onze bijzondere *Verplichtingen*? en wat is er, behalve hetgeen reeds in het algemeen gezegd is, hetwelk ons tot de betrachtting van dezelve aansporen en aanmoedigen kan? Komt, laat ons hierop peinzen, niet slechts om het te weten, of om dit aan anderen te kunnen zeggen, maar om het te betrachten, om anderen daarin voor te gaan, om allen daartoe uit te lokken.

Wij maken dan een begin met de beschouwing van onze *bijzondere Verplichtingen na onze Herstelling*

Zonder te willen beweren, dat iemand, na eene zware Krankheid, niet zou mogen uitgaan; eer hij zijn *kerkgang* had gedaan, gelijk men dit noemt, zoude ik toch nog van oordeel zijn, dat de Godvruchtige uitoefening van dezen pligt, zoodra dezelve kan geschieden ten hoogste is aan te prijzen. Dat men zijnen Geneesheer raadpleegt, dat men op het Wêer, op zijnen bijzonderen toestand, op de gelegenheid van de Kerk en den weg derwaarts acht geeft, dat zal elk redelijk mensch billijk en betamelijk vinden; maar dat men hierin met meer angstvalligheid zou verkeeren, dan sommige wel eens doen ten aanzien van plaatsen, en soort van uitspanningen, welke de deelnemende vriendelijkheid van naastbestaanden en bekenden, den aanvankelijk herstellenden wel eens gewoon is aan te bieden, dat dunkt mij, gebiedt de Rede, dat, dunkt mij, Leert, ook de Godsdienst *niet*. Intusschen, men brenge dit openlijk, dit plegtig dankoffer of vroeger of later, men brenge het ten minste *Gode waardig*.

En is Hij, de Vader der geesten van alle vleesch, zelf *een geest*, en moet Hij naar Jezus reine leer (Johan. 4: 24.) *gediend worden in geest en waarheid*, met het hart, vooral met een waarachtig hart, dat dan ook niemand zich te vrede stelle met eene uitvoerige schriftelijke voordragt van de dankstof, die men heeft, aan den Leeraar, het zij aan deszelfs woning, of op den preekstoel denzelven toegezonden; niemand beruste in de milde gift, die men dan den armen, of voor de instandhouding van den Godsdienst, of voor die beide behoeften geven mogt, dat niemand voldaan zij, ofschoon ook de *toon* des dankenden Leeraars, en de plegtigheid van het aandoenlijk oogenblik, in hetwelk hij, bijzonder uit onzen naam, ons en de Gemeente met ons tot God deed spreken, de *hartstogten roeren*, en een *traan* uit de oogen persen kon.

Hoe goed, hoe wenschelijk dit alles ook moge zijn, met dat alles kunnen wij niet volstaan: zelfs zouden wij nog niet kunnen gerekend worden voldaan te hebben aan onzen

zen pligt, wanneer wij uit de Kerk tot onze woning wedergekeerd, bij de gebeden, die wij te voren deden om onze herstelling, in de eenzaamheid voegden onze stille dankbetuiging, en nog niet, wanneer wij na dezelve, in den kring van aanverwanten en vrienden, ons vereenigden in het bespreken van de groote weldaad, door onze herstelling, onverdient aan ons bewezen; nog niet, wanneer wij ons den geheelen avond bezig hielden met het zingen van daarop toepasselijke gezangen. Neen! ofschoon ik wel hartelijk verlang, dat men in de Christelijke Huisgezinnen, na zulk eene gunstrijke beschikking der Goddelijke liefde, eene meer bijzondere vreugd en dankbetooning blijken late, toch moet ik u betuigen: dat plegtig vieren van onze herstelling vervult de mate van onze verschuldigde erkenenis niet.

Beantwoorden aan het oogmerk, waar toe God met ons dien weg gehouden heeft, ziet daar, lieve Vrienden! waarop het voornamelijk bij ons aankomt. Dat immers maakt in allen geval den waren aard der Dankbaarheid uit?

uit? en gij zult, vertrouw ik, toch ook wel willen gelooven, dat God, in uwe Krankheid en in uwe Herstelling, zeer belangrijke *bedoelingen* heeft gehad — bedoelingen, gekenmerkt door zijne vaderlijke liefde jegens U — bedoelingen Hem niet onwaardig, en strekkende tot uw geluk, en uwe zaligheid; maar dan volgt immers, dat het onze onvermijdelijke, maar ook zalige verpligting zijn moet, om aan deze zijne *oogmerken* bij en na onze herstelling te *beäntwoorden*? Komt! laat ons beproeven, of wij misschien hier op het spoor geraken kunnen, om iets, om meer, om veel van deze oogmerken van God met ons te ontdekken. Hiertoe moeten wij het vroeger verledene, ons bestaan en ons gedrag vóór onze Krankheid, maar ook ons wederbaren bij, in, en ons bestaan en gedrag onder die Krankheid, en onder al wat ons daar bij wedervoer, onpartijdig en naauwkeurig overwegen.

Maar, eer gij verder leest, zal het noodig zijn een weinig uit te rusten, en U een wijl daarna gereed te maken tot het hooren van Vragen, wel-

welke gij eerst wel eens achtereen kunt overlezen, maar die gij vervolgens, elke op haar zelve, ongeveinsd, voor God en uw geweten zult dienen te beantwoorden. Mogelijk zal voor sommige bij deze of gene Vraag eenig nadenken, of ook wel eenige opheldering noodig zijn. Ik hope, dat U de gelegenheid daartoe niet zal ontbreken: ik kan slechts vragen.

Hebt gij mogelijk, vóór uwe Krankheid, een geheel ongodsdienstig leven geleid? naamt gij welligt nimmer den Bijbel in handen? kwaamt gij misschien zelden of nooit ter Kerk? — deedt gij misschien geene Belijdenis in het algemeen van de Waarheid, waart gij veellicht nog geen Lidmaat der Christelijke Gemeente? dacht gij nooit of maar zeer zelden aan uwen Doop en aan het belang eener wel ingerigte Avondmaalsviering? hebt gij vooreen alzo geleefd naar het goeddunken van uw hart, als een mensch, die waande vrij te zijn, terwijl gij menigerlei begeerlijkheden en wellusten diendet, de slaaf waart van ongegeke hartstogten en neigingen? liepen daar
door

door ook, min of meer, uwe tijdelijke aangelegenheden in de war? hebt gij misschien zoo doende zelf den grond gelegd tot uwe Krankheid — Of waart gij mogelijk, zonder te vervallen tot zulk een bandeloos, onmagtig en ergerlijk gedrag, ja wel een voorbeeldig Jongeling, burger, man, vader, of dochter, vrouw en moeder, zonder evenwel waar belang te stellen in hetgeen tot uwen eeuwigen vrede en welvaart dient? — Liet gij, wanneer gij het Woord van God laast, of hetzelfde U voor gelezen of gepredikt werd, den ook U opzoekenden Heiland, den naar U vragenden Herder uwer ziele, slechts *zoeken* en *vragen*, zonder hem *gehoor* althans zonder hem uw *hart* te geven? of had dat woord wel eenigen, maar niet genoegzamen, wel nu en dan U roerenden, maar geen en U bijblijvenden indruk? hadt gij door te weinige kennis van God en zijne beloften, van Jezus Christus en zijne verdiensten, van den H. Geest en zijne kracht, zoo wel als van de noodzakelijkheid zijner gemeenschap, om u te bekeeren, of door achterdochtig wantrouwen, of wel dat

Euangelie voor u zou zijn, of door eene inwikkeling in eenige ongodsdienstige verkeer, of door gehechtheid aan eene of meer bijzondere boezem-zonden, of waar door ook, had gij, vraag ik, door dit een of ander tot hiertoe welligt niet kunnen komen tot het onvoorwaardelijk, tot het onverdeeld besluit des harten om u, naar de noodiging van het Euangelie, als een arm zondaar te laten zaligen, en u te verbinden aan den dienst van Hem, die zijne ziel tot een rantsoen voor ons gegeven heeft? — Ik weet het niet. God kent u: Hij kent u juist zoo als gij zijt; mogelijk kent gij u zelven tot hiertoe nog niet, althans nog niet regt! Ik bied U deze Vragen aan, zij mogen dienen tot zelfs-onderzoek, tot zelfs-kennis, zoo noodig om Gods bedoelingen met u in uwe Ziekte en in uwe Herstelling te onderkennen.

Maar ik heb nog meer te vragen! .. te vragen tot hetzelfde doel. Hoe ging het U in uwe Krankheid? heeft God zich aan u onttrokken? bedenk eens: wat was toch in uwe Krankheid uw wedervaren? kunt gij u mogelijk *alles* niet
te

te binnen brengen? het hoofdzakelijke — het voornaamste toch wel! Gij hebt zwaar moeten lijden, niet waar? o welke lange dagen, welke lange akelige nachten hebt gij moeten doorbrengen! maar was er dan volstrekt geene verademing? geen tusschenpoos van verkwikking? buiten dien zoudt gij bezweken zijn. . o herdenk het eens: wat al lachenis werd U toegediend; hoe waren medelijdende vrienden en bloedverwanten beurtelings, om U op te passen, nabij, en naar vermogen werkzaam!

Is er iets bij toeval? van wien kwam U dat alles? hadt gij het niet te danken aan de opletendheid van eene vaderlijke Voorzienigheid die regen en droogte, *Gezondheid* en *Krankheid* rijkdom en armoede beschikt? maar dit wilde ik U vooral vragen: wat was uw wedervaren in uwe ziekte ten aanzien van uwe onsterfelijke Ziel? sprak U niemand eens toe over uwe eeuwige belangen? — Is er niet eenmaal een Krankbezoeker, een Leeraar, een Godvruchtig Vriend of Naastbestaande bij U geweest? is er dan volstrekt niet aan gedacht om eens voor U en met U te bidden, en voor U door

den Leeraar in de Kerk, door de gansche Gemeente te laten bidden? o dat kan ik toch niet wel denken? neen: ik onderstel het tegendeel; maar als ik mij eens vergissen mogt, als de kring, in welken gij behoort, eens dit aangelegen werk mogt hebben vergeten, heeft God u dan toch wel vergeten? wie schiep u dat *Geweten*, hetwelk wel eens in u sprak op uwen zondenweg? wiens stem is eigenlijk de stem van dat *Geweten*? was het God zelf niet, die daardoor tot U sprak, — ook sprak toen gij daar krank, en mogelijk naar veler en eigen oogenschijn, in gevaar des Doods op uw Krankbed nederlaagt? Ik bedrieg mij immers niet te eenemaal? gij bragt toch wel eenigermate in verband met elkander *Ziekte*, *Dood*, het *Oordeel Gods*, dat over ons gaan zal, *Christus Regterstoel*, zijne uitspraak over ons lot en de *Eeuwigheid*? hebt gij niet wel eens het oog naar boven geslagen? hebt gij zelf het hart niet wel eens opgeheven tot God? niet wel eens gebeden, al was het dan stamelende: „*Och! mogt ik nog wat leven!*” o, mij dunkt, er ging eene betuiging met dat Gebed

bed gepaard: „ ik zal niet meer zoo losbandig leven — ik zal mijn wandel verbeteren, „ de zonden en lusten in mij bestrijden — mij „ bekeeren: o God wees mij genadig! ” Al hebt gij misschien niet met *die* woorden, misschien niet hoorbaar voor anderen, gebeden, gij hebt toch zeker bij u zelven, en voor den alwetenden hartenkenner zoo *iets* wel gezegd; mogelijk hebt gij er wel bij gedaan, dat God regtvaardig was in deze bezoeking over u: misschien werden door Gods gunstig bestuur wel deze of gene bijzonderheden van het Euangelie, te voren wel gehoord, maar niet opgemerkt, U te binnen gebragt: bij voorbeeld; van JEZUS zwaar en onschuldig Lijden en Sterven voor dood en verdoemenis waardige Zondaren: het is toch bijna onmogelijk, dat in een Christen Land iemand volstrekt onkundig zijn zou van die *klanken*. Ja misschien hebt gij wel begonnen te hopen op genade bij God om JEZUS wil, en u verbonden om, bij de zoo begeerlijke Herstelling, daarover nader te vragen en te onderzoeken, en zoo, niet alleen niet meer een losbandig, maar zelfs een Godsdienstig
le.

leven te leiden? Mij is dit alles onbekend, maar gij weet het immers wel? God weet het zeker: — en gij weet en gelooft immers, dat God dit weet?

Maar, opdat ik nader tot mijn oogmerk kome, zoudt gij dan nu wel denken, dat al dat lijden, hetwelk u getroffen heeft, dat alle die te gemoetkomingen van Gods Genade in uw lijden, dat alle die indruksele en bewegingen ten goede bij u verwekt, dat dit een en ander, zoo naauw met elkander verbonden, geen doel, geen gewigtig doel zou hebben gehad? O! indien het waar is, (en Jezus heeft het gezegd, en kunt gij er dan aan twifelen?) *dat geen Vogeltje op de aarde valt zonder den wil van zijnen Vader*, zou dan een Mensch, een redelijk Mensch, een Mensch, oorspronkelijk geschapen naar Gods Beeld, en door het Euangelie, wel *Zondaar* genoemd, en verklaard, maar te gelijk genoodigd om *een eersteling te worden onder alle Gods Schepselen*, zou dan een Voorwerp, zoo niets waardig in zich zelve om de zonde, maar door God zoo waardig geschat, dat hij zijn eenniggeboren Zoon

ge-

gegeven heeft in den dood aan het Kruis, om te behouden van den toorn tegen de zonde, en hem eeuwig zalig te maken — zou, vraag ik, zulk een Voorwerp van Gods bijzondere en Vaderlijke oplettendheid zoo veel geleden, zoo veel ondervonden hebben *zonder doel?* waarlijk die dit zeggen, schuimen huune eigene schande op? Maar wat zou dan dat oogmerk zijn geweest? *waren er geen zonden,* zoo spreekt men dikwijls, *er waren geen plagen!* en ik geloof het met u; maar zijt gij misschien nu ook van gedachte, dat God door uwe Ziekte U over uwe Zonden heeft willen *straffen?* en dat, nu gij zoo veel en zoo lang geleden hebt, en gij nu weer hersteld zijt, gij daarin een bewijs hebt, dat gij nu geboet hebt voor uwe Zonden, en dat uwe schulden door uwe smarten zijn afbetaald? Och! lieve Menschen! als *dat* uw Christelijk Geloof is, (duidt het mij ten goede, dat ik het U zeg!) dan is het geheel *niet* goed.

Ik wil niet tegenspreken, dat God de Zonden in dit leven straft; neen; dat leert de Bijbel, dat leert de Ondervinding wel anders.

Ja

Ja die kostelijke Bijbel leert ons zelfs, dat God zijne lieve Kinderen het meest kastijdt. Moses, die Man Gods, mogt niet in KANAAN komen, omdat hij God niet verheerlijkt had voor het aangezicht des Volks! wat heeft David moeten ondervinden, ja! om grove zonden, maar om zulke evenwel, die in andere Menschen, die *soortgelijke* gruwelen bij herhaling bedrijven, en hardnekkig daarin volharden, weinig of niet schijnen gestraft te worden. Maar lieve Vrienden! hebt gij dan ergens in Gods woord gelezen, dat al het kwaad, hetwelk hun in dit jammerdal overkomt, in *afrekening* komt van de groote schuld der Zonde? ik niet. Zulk een denkbeeld is strijdig met het Euangelie; het doet God en den Heer JEZUS CHRISTUS, zijnen Zoon, oneer aan! die dierbare Heiland, die heeft de straf, die heeft den toorn Gods tegen de Zonde des ganschen Menschelijken Geslachts gedragen; en God, onze Hemelsche Vader, vergeeft geene zonden dan om Christus verdiensten, en in Zijn Bloed. Het is de taal van Paulus: en die zal het immers wel goed geweten hebben?

(Rom.

(Rom. 3: 24.) *Wij worden OM NIET geregtvaardigd uit Zijne Genade, door de Verlossing, die in CHRISTUS JEZUS is. Wat dan? Och! dat ik het U regt duidelijk, och! dat ik het U regt overredend konde voorstellen! Vergunt mij, dat ik mij bediene van de woorden eens Mans, wien het, indien al aan het regte inzicht in den weg van God met Job, nogtans niet aan wijsheid ontbrak; ik bedoel de woorden van Eliku, welke gij vinden kunt, in derzelyer verband, Job 33; 19, 29 en 30, en welke volgens eene latere vertaling dus luiden:*

*Soms straft God hem op zijn leger met ziekte,
Hoe vast ook zijne beenderen saamgehecht zijn:*

. . . . .

*Twee, driemaal doet God dit al aan een' Mensch,
Opdat hij hem redde van 't Graf.*

Opdat hem het licht des levens bestrale.

Jal waarlijk iedere Krankheid mag in het Christendom wel worden aangemerkt, als eene bijzondere roepstem van God, tot den Mensch gebragt, om hem tot nadenken, tot God,
tot

tot zijnen Zoon, en door JESUS CHRISTUS tot God, als tot zijnen God en Vader, weder te brengen. Het is wel eens een hard en pijnlijk, maar niet te min een gezegend middel tot te regtbrenging. Wanneer God den Mensch daar nederlegt op het Ziekbed, is het als of Hij hem eens afzonderlijk wil onderhouden; gelijk een Vader zijnen Zoon, een Meester zijne scho-
 lier, aan welken hij iets bijzonders, iets gewig-
 tigs en dat *hoog ernstig*, te zeggen heeft, wel eens *alleen* roept. Moet het ploegijzer den har-
 den grond doorsnijden, en de egge de aardklui-
 ten kleiner maken, en moet door het een en
 ander de akker voor het zaad ontvangbaarder
 worden, zoo dient ook wel eens eene Krank-
 heid om het hart voor het goede zaad des
 Woords te ontsluiten.

Het gaat somtijds met de Ziekten en Krank-
 heden, zoo als het gaat in het Godsbestuur,
 met andere rampen in dit leven; zij doen in
 God, in zijne Gemeenschap door CHRISTUS, over
 eenkomstig het Euangelie, belang stellen. Op
 velen althans, die krank waren, kan worden
 toepasselijk gemaakt hetgeen van *Manassa*
 staat

staat aangeteekend, toen hij in de Gevangenis zat. „*Toen kende Manasse dat de Heere God is.*” (2 Chron. 33: 13.) En hoe meer kloppingen gij nu aan uw Geweten gehad hebt op uw Ziekbed, hoe meer bewegingen ten goede bij U hebben plaats gehad, hoe meer ik het ten uwen aanzien, mijn Vriend! die dit leest, en gevoelt bij de herdenking van hetgeen in uw Geweten is omgegaan, hoe meer ik het ten uwen aanzien daar voor houde, dat uwe Krankheid eene allerheilzaamste bedoeling in het Godsplan heeft gehad. Dat welligt deze bedoeling *nog niet* in U bereikt is, doet mij daaraan niet twijfelen; zij kan nog bereikt worden: en staat dit niet aan U? hebt gij dit, om zoo te spreken, niet in uwe hand en onder uwe magt? Zult gij zeggen: „alles — ook mijn lot is voor eeuwig „door God bepaald?” het is waar: maar hoe? zou dit U vrijheid geven om de middelen tot uwe teregtbrenging ongebruikt te laten liggen? dat kunt gij immers niet beweren? Integendeel: ofschoon alles bij God zoo bepaald is, dat zelfs geen tred, dien gij herwaarts of derwaarts doen zult, onbestemd in het Godsplan geble-

ven is (gelijk wij dit voor ons vast gelooven) weet gij immers dien bepaalden raad van God niet? en moet *die* dan uw rigtsnoer zijn? *kan* die het wezen, die *verborgen* raad van God? O dat van schaamte blozen allen, die nu nog zulke onchristelijke beginsels omhelzen, welke strekken kunnen om den regtschapeu Mensch, aan welken God zijne hulp belooft, terug te houden van het kiezen en bewandelen van dien weg, die tot het leven leidt! Ei! laat nu maar de taal van Paulus ingang bij U mogen vinden (Rom. 2: 4.) *Of veracht gij den Rijkdom van Gods Goedertierenheid en Verdraagzaamheid en Langmoedigheid, niet wetende, dat de Goedertierenheid Gods U tot Bekeering leidt?* O deze taal is, dunkt mij, zoo gepast voor U, die te voren onnadenkend hebt geleefd, en in uwe Herstelling een sprekend en overtuigend bewijs hebt, dat *zoo waarachtig als de Heer leeft* (Ezech. 33: 11.) *Hij geen lust heeft aan uwen Dood, maar daarin dat gij U bekeert van uwen weg en leeft.* Ja! maar dat woord is ook gewigtig voor een iegenlijk, die al is het dan *niet* zoo losbandig, maar

maar zelfs uitwendig Godsdienstig heeft geleefd, zonder nogtans aan het Euangelie geloof te geven, zonder zich aan JEZUS CHRISTUS over te geven — ja zelfs voor allen, die, met hoe veel Godsdienstige kennis en gevoel, en geloof ook verrijkt en begenadigd, nogtans tot hiertoe voor de Eeuwigheid en voor den Hemel niet rijp waren. Wat hiervan zijn moge, kan niemand ten uwen aanzien juist weten en bepalen; God alleen weet het, en voor U zelve zal, hope ik, dit niet meer ten eenemaal verborgen zijn. Misschien was Aardsgezindheid, Eergierigheid, Geldgierigheid, Onverzoenlijkheid, misschien gebrek aan vertrouwen op God in de donkerheden van dit leven, of eenige andere verkeerdheid uw hoofdgebrek gebleven: en wel zoo zeer, dat het U voor als nog voor de onmiddellijke Gemeenschap met God ongeschikt maakt. O! bewonder dan de Vaderlijke bedoelingen van God, die U op het Krankbed nederleide, en herstelde, en het een en ander in verband bragt met u waar belang; maar zoek dan ook aan dat bijzonder doel te beantwoorden: Laat, dan nog *die Leden die op*

Aarde zijn gedood worden, en laat het vernieuwde en verjongde leven worden gewijd aan den dienst van Hem, die, door de bezoeking en de redding, eene nieuwe aanspraak op uwe kinderlijke eerbiedenis en gehoorzaamheid verkregen heeft, en wien het inderdaad te gering eene weldaad was om U het leven te laten en de gezondheid te herstellen, maar ongetwijfeld deze grootste van alle weldaden voor U heeft weggelegd, dat eene *gezonde ziel* in een *gezond Ligchaam*, Hem ter eere, wonen moge.

O dat ik bekwaam ware, om nu naar het leven te schetsen het beeld van zulken, die, alle deze bijzondere verplichtingen kennende, daaraan aanvankelijk, en bij verderen voortgang poogden te voldoen, en wel uit dankbaarheid aan God voor de gunst, door en in hunne Krankheid, en door hunne Herstelling hun bewezen.

Daar zie ik er eenen voor mij staan, lieve Vrienden! weest opmerkzaam, dat ik U met hem bekend make. O wat is hij veranderd! ik heb hem gekend; nimmer kwam hij in de
week

week en zelden op den Dag des Heeren in de Kerk. Het eerste, zeide hij dikwijls, was hem nooit mogelijk, en het andere niet altijd. Vroeg ik hem voorheen, „welke Godsdienstige Boeken hij des Morgens na, bij of over, en „ter verklaring van den Bijbel las?” dan kreeg ik wel eens ten antwoord: — „Ik heb zelfs „geen tijd om in den Bijbel te lezen!” Hoe dikwijls zijne Vrouw hem vriendelijk verzocht om deel te nemen aan een Huiselijk Godsdienstig Familie Feest, aan eene geoorloofde uitspanning in de vrije Natuur, hij kon er nauwelijks toe komen, en als hij het bewilligde, dan moest het op Zondag zijn; want door de Week moest het Kantoorwerk geen oogenblik worden nagelaten: en hoe vele helpers en bedienden er waren, hoe ook de oudste door veeljarigen arbeid en vlijt zijn vertrouwen volkomen verdiende, hij beschouwde zichzelf als onmisbaar, zelfs voor een oogenblik. Maar wat heeft God gedaan? — Te midden van de allerbelangrijkste bezigheden, werd hij met eene Ziekte bezocht, hevig in aanval, krachtig in werking, en bij uitstekendheid lang van

C 3

duur

duur. Plotseling zag hij zich uit al zijn bedrijf gezet. Men mogt hem zelfs niet vragen; ieder wanhoopde aan zijn herstel, en hij zelf beschouwde doorgaans deze Krankheid als middel tot zijn einde. Maar God heeft hem gespaard — en in de volle overtuiging, dat, om zijne zaken gelukkig te doen voortgaan, (gelijk, bijzonder in alle die Weken zijner bedlegerigheid, het geval was) God hem niet noodig had, is hij voorbeeldig op den Zondag ter Kerk, en heeft hij geleerd in de Weekdagen zoo veel tijd af te zonderen, voor zich en zijn Gezin, als hij in die dagen, zonder zijn beroep eenigzins te verwaarloozen, daarvan kan en mag gebruiken, en tevens voor hem noodig schijnt om de indrukken van Gods Barmhartigheid in zich te onderhouden en op te wekken, om zijne Kennis van Gods Woord uit te breiden, en zijn Geloof aan het Euangelie, in zijn hart te voeden en te versterken.

Wat dunkt U? beantwoordt hij niet aan zijne bijzondere verpligting?

Dat

Dat doet immers die Man insgelijks, die, voor weinige Jaren nog, zoo lustig en alle dagen zoo vrolijk leefde, zonder, gelijk men spreekt, te denken om God of zijn Gebod, en thans een uitstekend voorbeeld is van Godsdienstige opgeruimdheid, zoo wel als van ingetogenheid en ongedwongene bezadigdheid? Indien ik hem noemen kon, zonder aan den eenen kant hem eenigzins ten toon te stellen, en aan den anderen kant zijnen ootmoed te kwetsen, zouden sommigen buiten twijfel, in zijne Woonplaats, althans eenige, hem wel kennen. Maar het komt immers niet op den Man, maar op zijne verbetering, en op zijne betrachting aan! Lees dan, en oordeel onpartijdig. Opgevoed door naauwgezette Voorstanders van den Openbaren Godsdienst, was hij, nog op de Latijnsche School zijnde, niet zelde genoodzaakt, ook in de Week mede ter Kerk te gaan, ook dan, wanneer anderen zich gingen ontspannen; hadden zijne Ouders aan hun Huis een Godsdienstig Gezelschap, hij moest daarbij ten minste tegenwoordig zijn. Gij weet dat alle vrome Menschen niet altijd

opgehelderde, Euangelische begrippen van die blijdschap hebben, die met den dienst van God bestaanbaar is, tot welke wij zelfs geroepen worden door het Euangelie. Gij weet ook, dat brave Menschen niet zelden beproefd worden, en daardoor, al zijn de tijden niet zoo bezwarend en drukkend, al eens aanleiding hebben om bedroefd te zijn, vooral dan, wanneer zij zelve de schuldige veroorzakers zijn van hunne ongelegenheden. Gij weet dit, en zult, al had gij nooit zulk een, tot stichtelijk spreken aangelegd, Gezelschap bijgewoond, niet vreemd opzien, wanneer ik U zeg, dat de bijwoning van dien kring, en van een veeltal, voor hem toen nog niet bevattelijke, Predikatiën, hem voorinnamen tegen den dienst van God. Zijne kameraden, die hem somtijds bespotteden, en dikwijls met jeugdige vervoering van hunne partijtjes spraken, deden daaraan zoo als gij denken kunt, geen goed. Geen wonder dan, niet waar? dat hij, zoodra hij kon, zich het gemis van zijn vroeger leven, gelijk hij dat noemde, op allerlei wijze zocht te vergoeden, en ten opzigt van den

Open-

Openbaren Godsdienst verviel in dat uiterste waarin wij zoo vele, ook van onze Kinderen in de Arm- en Weeshuizen opgebracht, (het spijt mij dat ik het zeggen moet) zien vervallen, te weten, dat zij denzelven, dien zij te voren zoo gezet moesten bijwonen, in volgende Jaren geheel verwaarloozen. Zoo ging het ook met Bijbellezen — ja! Boeken, van welke de Titel eenen Godsdienstigen Inhoud aankondigde, wilde hij eindelijk niet meer inzien; — neerslagtig te zijn, te zuchten en Godsdienstig te wezen, dat, dacht hij, was eenerlei! Maar lieve Vrienden! hij is wijzer geworden. In eene zware Krankheid heeft hij *en* het belang, *en* den troost van het Euangelie leeren kennen, en terwijl hij zich wel met ootmoed beklaagt over zijne overgegevenheid aan luidruchtige vermaken, is hij niet te min met vrijmoedigheid, bestuurd door menschkundige voorzigtigheid, nu gedurig daarop uit, om de schande, anderen toegebracht door zijne verkeerdheid, zoo veel mogelijk, te herstellen en te gelijk zichzelven, zoo veel hij kan, te vergoeden het zuiver Godsdienstig Onderwijs,

hetwelk in de dagen zijner bijstersporigheid voor hem verloren ging. „*Dient den Heere* „*dient den Heere met blijdschap!*” dat is zijn woord: en hij doet het ook zelf, ofschoon ik weet, dat hij ook nog al wat *kruis te dragen* heeft.

Maar, en hierop komt het nu vooral aan, die Man beantwoordt immers aan het oogmerk der Bezoeking en aan het oogmerk zijner Herstelling? Wat dunkt U? Leg het boekjen nu weer uit de hand, en denk eens op dat voorbeeld na.

Bij die voorbeelden van Menschen, die uit Krankheid gered, aan hunne bijzondere verpligting zoeken te beantwoorden, Ulieden, lieve Vrienden, tot onderwijzing voorgesteld, voeg ik, tot hetzelfde oogmerk, het voorbeeld van zekere Moeder, die uit de drukte van haar woelig gezin, en hare kinderezorg, zich bijna nimmer kon uitscheuren; het was, dacht zij, onmogelijk, dat die Kinderen goed opgepast, en behoorlijk verzorgd konden worden, indien zij het niet *zelf* deed, of niet alles onder haar oog geschiedde. Geheel, (en dat was braaf) offerde zij zich voor hare liefste panden op;

maar

maar ook den Godsdienst gaf zij er aan: zij
 bragt haar Kind ten Doop, en hierbij was het
 met de kerk voor een paar Jaar afgedaan! Ook
 zij is geheel veranderd. Dat is de vrucht
 van eene zware Krankte in het hoofd, die
 haar volstrekt gebiedt aan Man en Zuster alle
 hare zorgen te betrouwen, en in het bijzonder
 van het gesprek met haar gehouden bij hare
 aanvangelijke Herstelling over de oogschijn-
 nelijke bedoeling van God om haar in de-
 zen weg te leeren, dat, hoe zeer het waar is,
 dat eene Moeder dan waarlijk *Moeder* is, als zij
 voor hare Kinderen leeft, de Openbare en Huis-
 selijke Godsdiensttoefening nogtans, zoo veel
 gene op den Zondag, deze dagelijks kan ge-
 schieden, moest worden waargenomen, om daar
 de pligten ook van eene Christelijke Moeder
 te leeren, tot dezelve opgewekt, en tegen de
 bezwaren in dat gewigtig werk bemoedigd en
 getroost te worden. Er komt, hoe gelijk
 anders deze gevallen schijnen, in dit derde nog
 eene bijzonderheid bij. Hoe gevoelig die goe-
 de Vrouw anders ook was, zij kon, ook al uit
 te

te overdrevene zorg voor haar Kroost misschien zelden eenig gehoor geven aan de klagt van armen, en eene kranke, ofschoon aan hare in vroeger tijd wel eens betoonde deelneming aanbevolen, werd schaars door hare hand verkwikt. „O! de ervaring,” zegt zij nu „van „alle die toegediende proeven van God- en „Menschenliefde in mijne Krankheid hebben, „ik gevoel het, mij den zaligen pligt aller- „bijzonderst opgelegd, om, waar ik kan, Chris- „telijk medelijden te oefenen, en die ik niet „helpen kan, en niet kan doen helpen door „mijn invloed, ten minste aan de ontferming „Gods door deelnemend medebidden, ootmoe- „dig te bevelen!”

En komt het U, mijne Vrienden! niet voor, dat het zoo *moet* wezen? zoo begreep het ook zeker Godvruchtig Geneesheer, die, eer hij dezen naam kon dragen, de Geneeskunst bijna onafhankelijk begon te beschouwen van het Bestuur der Voorzienigheid. Te bidden om goed *inzien* te moogen hebben in den *aard der ziekte* zijner patiënten, en om bepaald te worden bij de *middelen*, die met goed gevolg

zouden kunnen toegediend worden, dat was hem vreemd, en, zoo als hij nu betuigt, kwam hem dit bij gelegenheid, dat een Predikant hem daarnaar vroeg, eenigzins beneden zich, ja ook bespottelijk voor. Maar in eene, in hare oorzaak voor hem eerst niet verklaarbare Krankheid, die hem op het Ziekbed wierp, en den Dood scheen te dreigen, herinnert hij zich dat gesprek, beproeft hij dat Gebed, en de spoedig daarop gevolgde ontdekking der oorzaak, en des middels tot herstel, waar over zijn Kunstbroeder, die hem bijstond, zich bevreemde, maar hetwelk deze niet verwierp, is hem in zijnen dagelijkschen levens-trein, en bij het ziekbed allerbijzonderst, de bijblijvende aanmoediging, om al wat hij doet, te doen onder opzien tot, en als in onafgebrokene gemeenschap met God. En het verdient opmerking, dat men zegt, en hij het niet tegenspreekt, dat hij, na zijn Herstel uit die Ziekte, over het geheel gelukkig is in zijn praktijk. Iets van dien aard weet ik van zeker Predikant, die betamelijk gezet was om voor beide zijne Leerredenen, niet alleen goede
 stof

stof te verzamelen, door onderzoek en nadenken, maar ook zorgde, dat dezelve volkomen geschreven waren. Hij stond op een Dorp, was jong, en gewoon voorheen, toen hij nog Student was, zitten met wandelen af te wisselen: maar nu kon hij aan het wandelen zelfs bijna niet denken. Wierd hij bij een zieken geroepen, het was te naauwernood, dat hij derwaarts ging. De Geneesheer zijner Plaats bemerkte zijne levenswijze, schreef er de ligte ongesteldheden, als hoofdpijnen, en ongemakken in het ingewand aan toe, en vermaande hem tot afwisseling, als voorheen, en zonder deze voorspelde hij hem eene bedenkelijke Krankheid. De uitkomst heeft het bevestigd; en behalve ander bijzonder Onderwijs, voor zijn hart in zijn werk benoodigd, is die Ziekte hem nuttig geweest, zegt hij, om hem te leeren, dat hij zijn Ligchaam de noodige beweging niet mag onthouden; hij tracht daarom ook, als eenig werk in zijne Gemeente, buiten zijn Huis, hem wettig roept, hetzelfde volvaardig te verrigten, zonder aan zijn vroeger begrip, om eerst zijne Preek
ge-

geschreven te hebben, halstarrig te blijven hangen: hier door komt hij somtijds niet minder wel gesteld op zijne Kamer terug, nu of dan brengt hij op dezelfde wel eens eene opmerking mede, waartoe een bezoek aan eenen Kranken of Armen hem de aanleiding gaf, of die hij op zijnen weg, uit de bedrijven der Menschen, of uit de werken van God ontleenen mogt. In het kort; sedert zijne Herstelling blijft hij zijne Letteroefeningen, zijn openbaar Werk en de Les van zijn Geneesheer en van de Voorzienigheid waarden, en wat dunkt U? handelt hij daarin niet regt dankbaar?

Ik zoude U, lieve Vrienden! uit mijne waarnemingen verscheidene gevallen, die hetzelfde bewijzen kunnen, weten mede te deelen, b. v. van iemand, die, schoon gezond en gezegend, altijd klaagde, maar, in eene allerbenauwste ongesteldheid gestort, besepte, dat hij niet te voren, maar nu een voorwerp van medelijden was: hij kwam tot inkeer van zijn morrend bestaan, en nu juicht hij iederen morgen en iederen avond, ook dan als hij minder welgesteld schijnt over den schat van gezond-

zondheid, en het goede, hetwelk God om Jezus wil, hem alle dagen zoo onverdiend als mild verleent. Ik zou ook nog kunnen spreken van eenen voorheen overdadigen, die de Matigheid uit pligt kende, maar in zijne Ziekte uit overdaad, nu door aanwijzing van eenen waardigen Leeraar, zoo wel als van zijn Geneesheer, de Matigheid *als Christen pligt*, uit Christelijke beginselen heeft leeren beoefenen, en, schoon volkomen gezond, met boetvaardigheid op zijne vroegere levenswijze terug ziet, en door het geloof in Christus de vergeving der zonden aangenomen hebbende, in Matigheid de kracht der zaligmakende Genade overal openbaart. Dan, ik moet mij vergenoegen met U het gebruik van de medegedeelde gevallen, ter toepassing op uwen bijzonderen toestand en eigene omstandigheden, aan te prijzen; en ik durf mij ook wel verzekerd houden, dat gijlieden allen, die dit leest, uit het gezegde dit besluit zult opmaken, dat het de pligt is van eenen uit Krankheid herstelden, in het algemeen en vóór alle dingen, den dag der zaligheid, hem nog vergund, wel te gebruiken, zich met

met afzien van alle gronden van hope buiten Jesus, aan dien eenigen en volkomenen, magtigen en gewilligen Verlosser, ter zaliging, biddend en hopen op te dragen, en in het Geloof aan de medewerking van den Heiligen Geest, onder het betamelijk gebruik der Genade middelen, in zich het kwade te bestrijden, en het goede waar hij kan, voor te staan en te bevorderen, bijzonder dat geen, bij hetwelk hij door zijne Ziekte, onder het bestuur der Voorzienigheid, is bepaald geworden. En zal het nu wel noodig zijn, om bij dit alles zeer veel toe te voegen, hetwelk tot de beoefening van dien Plicht kan opwekken? Bedrieg ik mij niet, dan zegt gij bij U zelve: „het spreekt van zelf: zoo moest het zijn, ik „ben overtuigd, zoo moet *ik ook* doen!

Vergun mij evenwel, dat ik, om die overtuiging te versterken, nog het een en ander volgen laat, hetwelk, indien ik U al wat te lang mogt hebben bezig gehouden, *een wijl daar na* kan worden nagelezen.

Vooreerst: Het Onderwijs, hetwelk ik U poogde toe te dienen, is zoo geheel in den geest van den Bijbel. Voor den Bijbel onderstel ik uwe onbepaalde hoogachting: en wat leeren wij nu uit denzelven, in opzigt tot den Pligt van Herstelden uit Krankheid? mij dunkt, als ik acht geef op Psalm 50: 15. en soortgelijke plaatsen, in welke God zelf opwekt om *in den dag der benaauwdheid Hem aan te roepen*, en belooft: *Ik zal er U withelpen*, dan mag ik het doel van God niet voorbij zien, *en gij zult Mij eeren*. Als ik in de Geschiedenis van de genezing der Melaatschen lees, dat alleen de Samaritaan wederkwam, om den Heiland voor zijne Herstelling te danken, en dan Hem, die het uitgedrukte beeld van God is, hoor vragen: *en waar zijn de negen?* (Luc. 17: 17.) dan moet ik immers besluiten, dat onze Heer Jesus Christus en dat God zelf, dien wij in Hem, als het ware voor onze oogen zien, en die volkomen het Goddelijk Karakter heeft geopenbaard, niet onverschillig is omtrent dankbaarheid of ondankbaarheid na eene vrijgunstige Herstelling?

Verder: Als ik in het Geschiedverhaal van Hiskia's Krankheid en Herstelling lees: eerst Jes. 38: 2. enz. dat hij tot God, met ootmoed en met vertrouwen, om leven en herstelling bad: vervolgens, dat God hem verhoorde, en wijders vs. 9 enz. wat hij schreef, *toen hij ziek geweest en van zijne ziekte genezen was*: maar dan 2 Chron. 32: 25, vind aangeteekend, *dat hij geene vergelding deed na de weldaad aan hem geschied, dewijl zijn hart verheven was*, en hij dien kostelijken tijd niet schijnt aangewend te hebben, om de Ongodsdienstigheid en velerlei gruwelen in zijne dagen, met ernst en aanhoudendheid, te keer te gaan, dan moet ons immers dat smarten? maar behooren wij er dan niet uit te leeren, dat wij, na zulk eene bijzondere weldaad, vergelding behooren te doen; en dat het niet genoeg is een fraai herstellingslied te schrijven, maar dat onze vergelding bijzonder ook moet bestaan in ware verbetering van hart en leven?

Wat hebt gij wel gedacht bij het lezen van Matth. 8: 14 en 15. De Schoonmoeder van Petrus werd door JESUS van de koorts bevrijd-

en zij stond aanstonds op en diende het Gezelschap; hebt gij niet wel gedacht die Vrouw beantwoordde aan het oogmerk: zij toonde zich niet onwaardig, dat zij zoo genezen wierd, zij was dankbaar? en zij toonde dit een-deels door liefdeblijken aan Jesus te geven, anderdeels, door haar Vrouwelijk huiswerk en beroep terstond weder op te vatten: en gevoelt gij niet, dat die schijnbaar kleine bijzonderheid, in de Euangelische Verhalen, ook ons tot leering en navolging is medege-deeld?

Toen de Heiland (Matth. 9: 1 enz.) dien lammen Man de zonden, die waarschijnlijk hem dat onheil berokkend hadden, vergeven had, en hem de volkomene gezondheid weterschonk, kon de gelukkig herstelde immers van zelf besluiten, dat hij nu niet meer in zonden leven mogt, als hij zich niet aan gruwelijke ondankbaarheid wilde schuldig maken? — Heeft Joan: 5: 14. voor U wel eenige verklaring noodig? De 38 jarige Kranke, door Jesus hersteld, ontvangt de les: „*Zie, gij zijt gezond geworden, zondig niet meer, opdat u niet wat*

ergers geschiede." Gevoelt gij het verband niet? gezond was hij geworden, en nu moest hij uit erkentenis deugdzzaam en Godvruchtig leven.

En wat dunkt u van dien Man, Hand. 3: 8 en 9? Kreupel geboren, zat hij dagelijks aan de Tempeldeur en vroeg een Aalmoes. Door tuschenkomst van Gods alvermogen gered, *sprong hij op, stond, wandelende, en ging met Petrus en Joannes in den Tempel, wandelende en springende en lovende God*, en dat voor het oog van het daar vergaderde Volk. Beeldt niet zeer eigenaardig dit Bijbelsch Verhaal ons de blijdschap van dezen Man uit? was de betooning van dezelve op die wijze zondig, of de waarborg zijner opregte dankbaarheid? en zou de H. Geest, die Lucas in het schrijven bestuurde, ons door de uitvoerige bijzondering van het geen die Man deed, ook niet hebben willen leeren, „zoo moet men aan het doel van zulk eene „weldaad erkentelijk beantwoorden?"

Zeer vele proeven van dien aard zoude ik uit den Bijbel kunnen bijbrengen. Laat deze

genoeg zijn om U ter opwekking te dienen, en om U op de overige, die gij in den Bijbel aantreft, oplettend te maken, en dezelve doelmatig voor U en anderen te leeren aanwenden: Dat zou kunnen geschieden door de aandachtige lezing en herlezing b. v. van Psalm VI; XIII; XXX; XXXVIII; XXXIX; XLI; LXXXVIII; XCI; CII; CIII; en CXVI; ook nog welligt van anderen. Maar gij begrijpt, dat ik dit alles niet opgeef, om het een en ander thans achterelkander door te lezen; gij hebt, om de goede indrukken bij U te onderhouden, nu stof genoeg bedien U van dezelve, bij afwisseling: al doende zult gij ook dit, met voordeel voor U zelven en anderen, leeren doen.

Het tweede, hetwelk ik U hier, ter aanprijzing nog wilde voorleggen, is het *heilzaam gevolg*, hetwelk uit zulk eene wijze van doen voor U zelven, en voor anderen, en, (als alle Herstelden uit Krankheid dit deden,) voor de Maatschappij zou voortvloeijen.

Uitbreiding is hier niet noodig. Elke goede daad heeft immers hare vrucht? is het niet
al-

altijd aanstonds even zichtbaar, door den tijd wordt het openbaar, en God laat het zeker niet onbeloond. Neen — neen; maar dit gedeelte der Godzaligheid, deze Christelijke deugds betrachting heeft ook *de belofte van dit en van het eeuwig leven*. Verbeeldt u eens zulk eene Maatschappij, waarin deze en gene, waarin velen, langs zulk een weg van Krankheid en Herstelling, ernstiger op de dingen, die boven zijn, bedacht, meer en meer aan God en Jezus Christus door banden van Liefde en Dankbaarheid verbonden, ootmoediger, ijveriger, meer medelijdend en hulpvaardig, matiger, regtvaardiger begonnen te leven, wat dunkt u, zou zulk een kring van Menschen niet gelukkiger zijn? en zou, daar en tegen, het blijk van Gods billijk misnoegen over het vergeten van zijne weldaden op den duur wel achter blijven?

Wat zoude ook, gij gevoelt dit in de derde plaats, tot uwe aansporing hope ik, *de heerlijkheid van God* bevorderd worden. Ja! ik beken het gaarn: God heeft ons niet noodig: Hij is algenoegzaam in en voor zich zelve,

en voor alles wat buiten Hem bestaat; maar onder de trekken van het Goddelijk karakter ons door Jesus Christus volkomen geopenbaard, behoort ook deze, dat Hij heilig nijdverig is, omtrent Zijne eer. Wordt nu de Vader dan verheerlijkt, wanneer men vele vruchten draagt, dat is, vele goede werken doet, zou dan de gedachte aan dat rein Goddelijk verlangen ons niet bewegen? moeten wij daar toe ons licht niet voor de Menschen schijnen laten, opdat zij onze goede werken zien, en den Hemelschen Vader verheerlijken mogen? En (om het uit een ander oogpunt te bezien) zouden wij ons dat geen voorregt achten, als wij, die voor onze Ziekte in de zonden leefden, en door de zonden aanleiding gaven tot ergernis, zoodat Gods naam gelasterd wierd, aanvankelijk in onze Ziekte en voorts uit Dankbaarheid bij onze Herstelling, aanleiding konden geven, dat onze aanverwanten, bekenden, vrienden, en vijanden zelfs, van ons zouden moeten zeggen: „God heeft „zijn hart veranderd: God heeft hem een „beter Mensch, een Christen gemaakt.“ Wie weet,

weet, wie hunner gij voor God en Jezus Christus zoudt gewinnen, wanneer zij de kracht van het Christendom aan U bemerken mogten? hoe zouden in dien weg de naam van God al meer en meer geheiligd worden en Zijn Rijk komen! O mijne lieve Vrienden! als wij Christelijk denken, als wij belang stellen in de eer van God en Christus, dan moet die beweegreden bij ons werken; zij moet de krachtig-te zijn; want wij moeten God lief hebben boven al! Ik kan mij niet wederhouden U, bij deze gelegenheid, opmerkzaam te maken op hetgeen Paulus van zulk een geoemoedsbestaan liet blijken, toen hij aan de Galaters schreef, dat de Christenen, vernomen hebbende, dat hij het Geloof verkondigde, het welk hij eertijds verwoestte, *God in hem verbeerlijken.* (Gal. 1: 23 en 24.

Voor Ulieden, die geduld hadt om mijne toespraak tot hier toe, met eenige verpoozing tusschen beide, door te lezen, meen ik overvloedig gezegd te hebben, ter versterking van uwen lust, om, wegens uwe **Herstelling**, God door eenen verbeterden levenswandel

te danken, en aan het doel zijner bestelling over U te beantwoorden: maar omdat gij, die dit leest, en nu, of voorheen reeds, overtuigd zijt geworden van de pligtmaticheid der dankbare beantwoording aan Gods bedoelingen in uwe Ziekte en Herstelling, ligtelijk in verzoeking tot ontrouw aan uwe tegenwoordige overtuiging zoudt kunnen geraken, wil ik U een aandoenlijk geval verhalen, hetwelk onder Gods zegen, tot uwe waarschuwing, en zoo, U als tot een wapen zou kunnen dienen.

Adriaan, een eenige Zoon van fatsoenlijke menschen te M....., van een gezond en levendig gestel, uit een onbekrompen beurs opgevoed en onderwezen, behalve in alles, wat hem in de Wereld welgemanierd en overeenkomstig zijnen stand kon doen voorkomen, in de gronden van den Christelijken Godsdienst, verloor, na den dood zijner Ouders, bezitter geworden van een aanzienlijk vermogen, hunne vermaningen meer en meer uit het oog, en leidde een ongebonden leven. Zijne vrienden verzekerden hem dikwijls, dat hij vroeg of laat zijne ongeregelde levenswijze zou moeten boeten:
maar

maar voortgaande naar zijnen lust, meer dan naar zijn vermogen en kracht, verviel hij in eene alierbedenkelijkste ongesteldheid. De kunst beproefde alle hare krachten; en zijne vrienden, in weerwil van het verachten van hunnen raad, bezochten hem getrouw. Ook verzochten zij eenen minzamen Leraar, eenen Vriend van zijn Ouderlijk huis, om de vonk van Godsdienstigheid, die door opvoeding in het hart gebragt en onderhouden, maar onder de asch van allerlei buitensporigheden bedolven was, weder op te wekken. In het eerste scheen de brave Man te wanhopen; maar zijne Jaren, zijn ernst en zijne lieftalligheid zetteden zijn voorstel van het schuldvergevend Euangelie eenen indruk bij, die de misleide ellendeling niet kon wederstaan: en het scheen, dat waar berouw, geboren niet maar uit de ellendige gevolgen der zonde, maar uit overtuiging van de Godonteerendheid van zijn gedrag, de vrucht was van den aanhoudenden arbeid aan hem besteed. Hoe dikwijls betuigde hij met tranen, dat hij niets meer verlangde; dan met een hersteld Ligchaam God te kunnen die.

dienen, en den miskenden Heiland, door een verbeterd gedrag, te verheerlijken! Zijne bezittingen waren zoo ver niet verspild, dat de uitgezochtste middelen tot herstel, en de kostbaarste verkwikkingen buiten zijn bereik waren; en het was, na verloop van eenige Maanden, door Gods blijkbaren zegen, zijn voorregt, om, onder voorgang van den waardigen Predikant, God openlijk in de Gemeente te danken. Meer dan twee Jaren zag men hem vrij gezet ter Kerk; men liet hem ook niet aan zichzelf over; de Vriendenbezoeken werden volgehouden, en de toespraak des Leeraars wierd, zoo veel deszelfs werk, en omslachtig ambstbedrijf dit gedoogde, hervat. Ieder, die belang in hem stelde, ried hem eenig bepaald bedrijf en het huwelijk aan; maar afkeer van arbeid en besluiteloosheid hadden en hielden de overhand, en allengskens wederom ingewikkeld in zijne verderfelijke gezelschappen en verkeerung verviel hij tot indrukkeloosheid, bijstersporigheid en wangedrag, zoo zelfs, dat hem schijnt overgekomen (2 Petr. 2: 22.) *hetgeen met een waar spreekwoord wordt gezegd: de hond is*

wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel, en de gewassene zeug tot de wenteling in het slijk. Door een toeval overrompeld, is hij in dien toestand onlangs plotselings gestorven, en voor zijnen tegenwoordigen toestand is een digt gordijn geschoven. Maar kunnen wij nalaten, bij zulke gevallen te denken aan die uitspraak der H. Schrift: *Die den wil des Heeren geweten en niet gedaan zal hebben, die zal met dubbele slagen geslagen worden.*

Van dienzelfden aard is hetgeen mij onlangs, door een geloofwaardig Man, is medegedeeld. Een handwerksman, niet meer verdienende, dan hij voor zijne brave Vrouw en vier Kinderen hoogst van nooden had, verviel, door een zamenloop van tegenheden, in baloorigheid. Zijn humeur was korselig geworden: en Vrouw en Kinderen moesten dagelijks daarvan de ondragelijksten last lijden. Hij werd achteloos omtrent zijn werk, verviel in schuld, in armoede, en ten laatste in eene kwaadaardige Ziekte. De edelmoedigheid van zijn Baas liet hem geen gebrek lijden. — en voorspraak beschikte hem eenen hulpvaardigen Genees-
heer

heer, terwijl gegoede menschenvrienden zich zijne zaak, en die van zijn Huisgezin, op eene allerbijzonderste wijze aantrokken. De Ziekte nam spoedig eenen gunstigen keer, en toen hij weder geregeld denken en spreken kon, vloeyde zijn mond en hart over van gulle belijdenis, dat hij zijne Vrouw mishandeld, en zijne Kinderen verwaarloosd had: hij zonk weg in gevoel, zoo het scheen, bij alle lafenis, die hem de Menschlievendheid toeschikte, en door den Leeraar eens bepaald bij Jesus *dorst* aan het Kruis, was hem die bijzonderheid zoo gedurig voor den geest, dat hij dikwijls uitriep: "O Heiland! hoe zal ik het „U vergelden?" Iedereen had moed op zijne volkomene verbetering. Maar ach! zoo sterk de indruk scheen geweest te zijn van zijn onbetamelijk gedrag, zoo spoedig was het gevoel geweken. Ja, hij ging zijne weldoeners dank betuigen; ja, hij ging ter Kerk, en schreide onder het dankgebed voor hem, ja! hij nam zijn werk weer op, en daar niemand hem om de openstaande schulden ontijdig aansprak, gingen zijne dagen eenen geruimen
 tijd

tijd effenbaar voorbij. Zijne Vrouw deed ook alles wat zij kon, om bij hem die goede gezindheden te onderhouden: maar het zaad, in zijn hart gestrooid, had geen diepte van aarde: (Matth. 13: 5 en 6.) als de zon opgegaan was, zoo is het verbrand geworden, en, omdat het geen wortel had, is het verdord. Zijne begunstigers merkten, dat hij zijn ouden gang begon te gaan, zij wierden eindelijk het vermanen moede, zij beurden de goede Vrouw op, en lieten hem eindelijk loopen; zijne Kinderen stonden tegen hem op, en toen hij, vier jaren later, aan eene koorts, die hem spoedig op de hersenen viel, bewusteloos, en zonder eenig blijk van berouw te geven, gestorven is, werd hij door niemand betreurd, dan door de gemoeidelijke Weduwe, die, tot haren troost, alles inspande om hare hope te voeden, dat God, om Jezus wil, zijne arme Ziel, in genade mogt aangenomen hebben.

Diezelfde Man verhaalde, bij die gelegenheid, een niet minder aandoenlijk geval hetwelk geschikt tot waarschuwing, ik U dan ook niet wil onthouden.

Zijn

Zijn Broeders Dochter, een burgermeisje van 18 Jaren, werd door een Jongman, niet van den besten naam, ten Huwelijk aangezocht. Zij scheen zich wonder veel van hare uitzigten te beloven: maar iedereen ontraadde haar alle verkeering met het beminde voorwerp, en het Ouderlijk gezag moest aangewend worden om dezelve af te snijden. Het is niet vreemd dat zij hier door in eene kwijning verviel: Die Jongeling intusschen liet niet na haar te doen blijken zijne blijvende betrekking; en zijn gedrag, mede proefhouden, voor de familie dan voorheen, deed de Ouders biddend besluiten hun niet langer in den weg te zijn. Hun oogmerk wierd bereikt. *Frederika* luikte wederom op: maar, weinig weken voor den bepaalden dag der Huwelijks voltrekking, werd zij, toen bloeiende en frisch, door het Roodvonk plotseling aangetast. Het gevaar, betwelk allerdreigendst was geweest, week wel, op het gebed, voor de gepaste middelen en den zegen van God, maar hare Herstelling was langzaam. Weken achtereen moest zij in huis blijven. en men vreesde, dat eene bezetting

op

op de borst haar voor altijd hare kleur bevallig voorkomen en vrolijkheid benemen zou. Nu had *Karel* gedurende hare Ziekte, en vooral sedert de zoo even gemelde vrees, zich weder eenige misstappen veroorloofd; ook en bijzonder had hij zich met een voorwerp verslingerd, hetwelk, mogelijk door minnenijd vervoerd, zelve de oorzaak was, dat *Frederika* dit ontdekt had. Zij liet dan ook niet na hem daar over teederlijk te onderhouden, en besloot, bij de genoegzame waarneming, dat zijn gedrag berispelijk, en der Ouderen hoop, op het afbreken van den omgang met hem, levendig bleef, na ernstig overleg, hem te bedanken. Zij beschouwde het zelfs als een bijzonder bestuur van de Voorzienigheid, dat zij toen zoo ziek geworden was, en dat hare sukkeling zoo langdurig was geweest, en vond zich, volgens onafgevergte betuigingen, verplicht om op allerlei wijze, het leed, hare Ouderen berokkend, te vergoeden, en haar leven interigten tot eer van die Genade, die haar langs hooge en donkere paden, het gevaar van allerlei jammer en ellende had doen ontgaan. Rust

en vrede in het gemoed, de verdubbelde liefde harer Ouders, het tijdig gebruik van goed voedsel, het nuttig verkeer met onbesproken Menschen, het lezen van Gods Woord, en het bijwonen van den Godsdienst, droegen misschien gemeenschappelijk onder Gods bestuur, bij, om haar na verloop van anderhalf Jaar, tot vorige welvaart, bloei, vrolijkheid en aanvulligheid te herstellen.

En och! had zij nu dezelfde beginselen mogen behouden! maar de geheele schakel der voorvallen werd vergeten. *Karel* vernieuwde zijne aanzoeken, zij wierd tegen zijne huichelarij gewaarschuwd, maar zij zag God voorbij: en het was, of de te voren gedwongene neiging tot zijn Persoon, met dubbele woede, het gebied voerde, toen, als eene laatste poging, om haar tot een vernieuwd besluit tegen zijn aanzoek te bewegen, beproefd werd haar voor te leggen eenen brief, dien zij zelve, in de dagen van hare boetvaardigheid, aan eene Vriendin geschreven had. Hetgeen de Schrift zegt, in opzigt tot Judas, die door geldgierigheid en door gehoonde trotsch

trotschheid, het opzet des verraads volvoerde tegen zijnen Meester, dat namelijk de *Satan* in zijn hart voer, schijnt, in een ander opzigt, op haar toepasselijk geweest te zijn. Zij volvoerde haren wil: en nu.. ach! lieve Vrienden! nu zit zij, sedert vijf jaren gehuwd, op een kamer met drie Kinderen, door eenen verkwistenden en trouwloozen Echtgenoot van haar burgerlijk uitzet beroofd, dikwijls in kommerlijke omstandigheden; en, (hetgeen voor haar het ergst van alles is) nog de Ouderlijke teederheid, nog de deelneming der vriendschap, noch de bezorgdheid van een regtschapen Leeraar, noch de kracht van het Goddelijk Euangelie schijnt bekwaam, om in haar hart te doen leven dat Geloof, dat *hare misdaad niet te groot is, dan dat zij zou kunnen vergeven worden!* Zij houdt tot hiertoe onwankelbaar vast aan haar aangenomen begrip, dat zij het werk Gods in haar gemoed heeft tegen gestaan: en, indien hoogere kracht het niet verhoedt, is het te duchten, dat zij in wanhoop sterven zal.

Het ontbreekt geenen Leeraar, die zijn Bediening als Herder met eenige oplettendheid waarneemt, aan stof, om, uit den schat van zijne eigene ondervinding, zijne bekenden, en de voorwerpen zijner behandeling, met soortgelijke gevallen te onderhouden; maar wel zullen de meesten zich beklagen, dat het ontbreekt aan toereikende middelen, en tijd, en wijsheid, en kracht, om voor te komen, dat het aantal van die ongelukkigen niet gedurig vermenigvuldigd worde. Vraagt gij intusschen, mijn medeherstelde uit Krankheid! om eenigen raad, geschikt om zulk een verval, na uwe Herstelling, te verhoeden, leg dan nu dit Stukje wederom een poos uit uwe handen, en lees dan, een wijl daar na, hetgeen, onder opzien tot God, als goede raad mij is voorgekomen.

Allereerst en allermeeft zou ik U aabraden het geen Paulus schreef 1 Thess. 5: 17 „*Bid* „*zonder ophouden.*” Dat middel is U niet onbekend; en gij begrijpt immers wel, dat dat *bidden* niet *letterlijk*, maar van eenen gedurig vernieuwden en gemeenzamen omgang met God moet worden verstaan? *Wie kan ja, wie mag on-*

onafgebroken, in den eigenlijken zin des woords, *bidden*; maar wie het niet op gezette tijden doet, loopt ligt gevaar om het te veronachtzamen en te vergeten; en die het niet dan op gezette tijden doet, vervalt ligt tot harteloos en koud bidden. Maar wie dikwijls, (ja *zonder ophouden*, zegt Paulus,) *bidt*, God altijd in het oog, en in het hart heeft, die bij elk genot dankt, bewaring vraagt in elk gevaar, ligt in elke donkerheid, kracht bij elke verzoeking, heeft die niet een algemeen goed middel ter bevordering van echte Godzaligheid? maar in dit bijzonder geval is het voor U van groote aangelegenheid, mits dat dan ook, zoo als het altijd behoort te geschieden, *doelmatig* worde aangewend; dat is: dat gij uit uw hart, in het Geloof, dat God als Vader, om Jesus wil U *wil* verhooren, zoo zeker als Hij uwe woorden verstaat, en uwe begeerte ziet, bepaaldelijk smeekt, dat God door Zijnen Geest in U werke, opwekke, versterke en overvloedig make zoodanige gevoelens en gezindheden, als eenen, uit Krank-

E 3

heid,

heid herstelden, nu van den Dood verlost, betamen.

Stel U, ten andere, dikwijls de aan U be-
wezene weldaad regt levendig voor. Herdenk
uwe Ziekte, in haar begin, schijnbare oor-
zaak, bekenden loop, bijkomende gunstige of
ongunstige bijomstandigheden, uw bestaan voor
en in dien tijd, de Godvruchtige toespraken,
derzelve indrukse, uwe eigene verzuchtingen,
beloften, de Herstelling zelve, en de goedertiere-
ne tusschenkomst der Voorzienigheid
daartoe, doe dit vooral op de Verjaardagen
van dit een en ander, en stel u God daarbij
voor, zoo als hij zich daarin geopenbaard
heeft, en zoo als hij in zichzelf is, als dien
God, die ons niet noodig heeft, en die ons
zoo zorgvuldig van den Dood bewaarde, als of
Hij ons noodig had; stel Hem u voor als uwen
besten Vriend. *Vrienden* leeren wij toch in
nooden kennen. Stellen *wij ons ook ons zelve*
voor als alles onwaardigen, die niets te eischen,
en den dood en de veroordeeling des hoogsten
Regters eindeloos verdiend hadden, en laat
de taal der Schrift bij U dikwijls worden op-
ge-

gemerkt, die van Jesus Christus getuigt, dat Hij onze Smarten en Krankheden met onze Zonden gedragen heeft, dat wij door Zijne striemen de genezing hebben, in één woord, dat aan Zijn smartelijk en gehoorzaam Lijden, tot in den Dood aan het Kruis, al ons heil, in dit en het eeuwig leven verbonden is.

Laat wijders dan ook door U het *Oogmerk van God* met U in deze Krankheid en Herstelling bescheidenlijk en biddend worden aangespoord, en het bij U, door hooren en lezen en overdenken van Gods Woord, grondregel worden, om Dankbaarheid te betoonen door beantwoording aan het doel der weldaad.

Denk ook niet zelden op de gevolgen, die uwe Dood reeds voor U, en voor de Uwen zou kunnen gehad hebben; ook, hoe aandoenlijk nog, of wederom, uw toestand op een pijnlijk, kostbaar en langdurig ziekbed zou kunnen zijn; tevens, dat het oogenblik van sterven zeer kort nabij kan wezen, en dat God zich van geene Ziekte behoeft te bedienen, om ons uit dit leven in de Eeuwigheid over te brengen: en dat onze overgang uit deze Wereld spoedig

zal worden opgevolgd door verantwoording van het gebruik, door ons gemaakt of niet gemaakt van den arbeid aan ons besteed.

Kunt gij het doen? ei schrijf dan min of meer uitvoerig voor U zelve, (niet om daar mede bij anderen te pralen, maar tot uw *eigen* gebruik) zoodanige bijzonderheden op, als eenigzins mogten dienstbaar zijn aan eene betamelijke gemoedsgesteldheid. Welligt kunnen dezelve, in oogenblikken van afzondering en nadenken op uwe verplichtingen, U wederom nuttig zijn. Zoo deed b. v. Jona in zijn geval; de Dichter van Ps. 119; en Hiskia na zijne Krankheid.

Gij hebt, vertrouw ik, ook wel eenen Vriend of eene Vriendin, aan welke gij het een of ander, hetwelk U merkwaardig was voor, in, en na uwe Ziekte, hebt medegedeeld, of zoudt kunnen mededeelen; verzoek aan deze, dat zij in voegzame oogenblikken, U daarbij bepalen, om de vrucht van den arbeid Gods aan uwe Ziel te helpen bewaren en aan te kweeken; en moogt gij wederkeerig in dat vertrouwen van iemand uwer bekenden deelen,

vol

volbreng dan ook dezen pligt der Vriendschap met bescheidenheid. Zoo zult gij anderen nuttig en U zelve voordeelig zijn.

Tracht ook voor U zelve te verkrijgen een diep besef van de waarde en het doel zoo wel, als van de kortstondigheid en wisselvalligheid van dit leven, en van het verband, in hetwelk hetzelfde staat met uw lot in de toekomstige Wereld, naar welke wij henen gaan. Lees, herlees, *bepeins* daartoe, behalve zoo vele treffelijke plaatsen uit de Psalmen, b. v. uit den 39^{en}, 103^{en}, 144^{en}, den 90^{en}, enz. ook het 31^e Euang: Gezang uit de verzameling, bij de Hervormden in gebruik hetwelk ten opschrift heeft: *onze bestemming*. Die deze en soortgelijke hulpmiddelen ter hand neemt, werkt, om zoo te spreken, den H. Geest in de hand, terwijl hij, die het een en ander ongebruikt laat liggen, dien goeden Geest berooft, als het ware, van de Hem zoo Goddelijk verblijdende gelegenheid, om wat goeds van ons hart te maken.

Inzonderheid, lieve Vrienden! oefent van nu voortaan een eenvoudig en hartelijk geloof

aan het Euangelie. Ik onderstel, dat gij wel weet, wat het Euangelie is. Mogt ik dat niet doen, dan zou ik U zeggen, dat de hoofdinhoud begrepen is in die beloften van God, bij welke zijne Genade, niet alleen aan anderen, maar ook aan U verklaart, dat zijn welbehagen over U in Christus Jezus is om U van de *Krankheid uwer ziele* en van *alle derzelve gevolgen* te bevrijden — en dat voor eeuwig! — aan dat Euangelie wilde ik, dat gij geloof zoudt oefenen.

Misschien kan het nuttig zijn, dat wij hierbij, schoon niet uitvoerig, toch een weinig nader ons bepalen, deels om U de oefening van dat Geloof te leeren kennen; deels om U die werkzaamheid, als middel tot het voorgestelde doel aan te prijzen. Wat dan het eerste betreft — die oefening des Geloofs is gelegen, niet maar in de toestemming van die waarheid; „alle Menschen zijn krank van geest, en Jezus „is de Geneesmeester der Ziele:” die toestemming is goed, maar zij is het regte Geloof of de oefening van dat Geloof niet; neen deze doet ons de Waarheden met *ons zelve*n in verband
bren-

brengen, zoodat hij, die dit waar geloof oefent, bij zichzelf overtuigd is, dat hij waarlijk krank is van geest, diep bedorven en ellendig en ongeneeslijk door eigene kracht of eenig menschelijk vermogen, en daarenboven, dat hij van wege die Krankheid ligt onder de veroordeeling van dien God, uit wiens hand de Ziel zonder eenige ongesteldheid is voortgekomen, en dat hij, niet hersteld wordende, te duchten heeft niets minder dan den Dood en een eindeloos Verderf.

Dat Geloof ziet dan heen over alle zwarigheden, die het vreeschelijk vernuft van eene kranke Ziel meent te kunnen aanwijzen in de Leer van deze Ellende, en den oorsprong van die Krankheid; het berust volkomen in de uitspraken van Gods Woord hieromtrent, en het wordt gesterkt, schoon het alles niet begripen, veel minder verklaren kan, door de waarneming van de treffende overeenkomst, welke er is tusschen hetgeen in dat Woord gezegd wordt en in de Ziel merkbaar is. Maar wel verre van daarbij stil te staan, brengt hij, die dat Geloof oefent, zijn hart tot Jesus Christus, als

als den eenigen Zielears, die hem herstellen kan. — „Indien gij wilt, gij kunt mij „reinigen:” dat is de taal van het Geloof: en is het van gevoelen, dat de Heiland door het woord vragen laat: „Wat wilt gij dat ik U „doen zal?” het betuigt eenvoudig: „Dat is „mijn verlangen, dat ik mag *gezond* worden.” Die dat Geloof oefent, denkt, spreekt, handelt alzo, niet eenmaal slechts, niet maar nu of dan, maar dikwijls; dat is zijn *dagelijksch* werk — ook dan nog, indien niet zoo veel te meer, als hij mag bespeuren, dat de ziektestof zich niet uitbreidt en de Geneesmiddelen, hem toegediend, krachtelooser worden, en de kiem der gezondheid en des nieuwen levens in zijn hart toenemen en vaster worden mag. Voor het overige, die dat Geloof oefent, bepaalt zelf de Geneesmiddelen tot zijne Herstelling niet alleen *niet*, maar laat zich, gelijk een Kind, hetwelk een ongekreukt vertrouwen op zijne Ouders heeft, alles voorzetten, geven en toedienen, hetgeen de Geneesheer verordent, voorschrijft, en, het zij smakelijk of onsmakelijk, tot zijne herstelling en versterking noodig keurt, en

ge-

gebruikt het dan ook met die stipte getrouwheid, als welke een volstrekt onfeilbaar Geneesheer eischen en verwachten mag. Gij vindt deze gesteldheid in eenige bijzonderheden kort en eigenaardig geteekend in het 20e Gezang van het straks genoemde Boek. En het zal U niet berouwen, dunkt mij, dit hier tusschen in eens te lezen.

Maar zou nu de oefening van dat Geloof, als hulpmiddel tot het voorgestelde doel, ook U niet geschikt voorkomen? Ei neem er ten minste de proef eens van; schaden kan het U immers niet? wat zeg ik? schaden? o neen! ik houde mij verzekerd, als gij het beproeft, dan zult gij verteederd worden voor God, die ons zijnen eeniggeboren Zoon tot eenen Redder gaf, voor Jezus Christus, die zich, nog door bedreiging of smart, noch door de folteringen des doods heeft laten weerhouden van onze Geneesheer en behouder te zijn.

Door dat Geloof, en de oefening daarvan, komt gij tot het genot van de Gemeenschap des H. Geestes, en onderhoudt gij dezelve: en geschikter middel is er niet, dan dit, om U aan het
hoofd

hoofddoel van u aanzijn en leven, en van de Goddelijke gunstbewijzen, hier op Aarde te doen beantwoorden. Zoo daèhten de Apostelen van onzen Heer, die ook daarom allerwege dat Geloof gepredikt, aangeprezen, beoefend en in Heiligheid en Godzaligheid de kracht van hetzelfde geopenbaard hebben, ook in de ure van verzoeking, lijden, verguizing, en van den marteldood. Dat is dat Geloof, door hetwelk in onzen tijd nog dikwijls zich de Kinderen van God zoo gelukkig onderscheiden van de Kinderen der Wereld, ten aanzien van hun inwendig bestaan, als zij uitwendig veeltijds in omstandigheden te onderscheiden zijn. Dat is dat Geloof, hetwelk de Wereld overwint in elken levenskring, en aan hetwelk de liefderijke God en Vader van onzen Heer Jezus Christus genadig heeft verbonden de gift des eeuwigen levens. O! mijne mede-herstelden uit Krankheid en mede-verlosten van de heerschappij der zonden en des doods! laat ons dan op onzen, welligt nog moeilijken, levensweg, door dat Geloof, bij het licht der Goddelijke Openbaring, staren, dikwijls staren op on-

onze toekomstige verwachting, en juichen, dat dit *sterfelijke de onsterfelijkheid, dit verderfelijke de onverderfelijkheid zal aandoen*, en wij eens zullen worden overgebracht in dat Land, in hetwelk niemand der Inwoners ooit zal behoeven te klagen: „Ik ben ziek.”

Ten slotte voeg ik hier bij, (in de overtuiging, dat mijn vermogen, om U nuttig te zijn, niet gelijk was aan mijnen wil,) het ernstig verzoek, dat gij U nu bezorgen laat, om op eenen *anderen tijd* te lezen het Stukje getiteld *Euangelische Herinneringen aan Kranken*, bij den Drukker dezès te bekomen voor *drie Stuivers*; en hebt gij gelegenheid? leest dan ook, van tijd tot tijd, de *Leerredenen van den zaligen van der Roest*, in leven Predikant te HAARLEM, ten titel voerende: *Eenige Bijbelsche Tafereelen van leerzame Sterfgevallen en uiteinden*, en bij den Boekhandelaar *Augustini* aldaar uitgegeven; en bijzonder, leest bij herhaling *de opdracht* van dat Boek aan zijne, kort voor deszelfs Uitgaaf, uit eene zware Krankheid herstelde Kinderen: en ik durf mij voorstellen, dat gij nu of dan, als,

als gij, met aandacht en met toepassing op U
 zelve, zult gelezen hebben, deze of dergelijke
 woorden de uwen maken zult: (Gez. 26: 8.)

Ja Vader! trouwe Vader!

Reeds juichen hart en mond:

Nooit was uw' Liefd' ons nader,

Dan toen g' ons Lijden zondt.

Wat ons hier nog verbeide,

Wij stellen 't in U hand,

En treên, op Uw geleide,

Gerust naar 't Vaderland.

